

รายงานการประชุม
คณะกรรมการควบคุมมลพิษ
ครั้งที่ ๘/๒๕๕๔
วันอังคารที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๔
ณ ห้องประชุม ๒๐๒ ชั้น ๒ กรมควบคุมมลพิษ

ผู้มาประชุม

๑. นายวิเชียร จุ่งรุ่งเรือง
รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ประธานกรรมการ
๒. นางอรอนงค์ ทรงกิตติ
นักวิทยาศาสตร์เชี่ยวชาญ
รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีน้ำและสิ่งแวดล้อมโรงงาน
แทนอธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม	กรรมการ
๓. นางสาวรณนา จุ่งรุ่งเรือง
ผู้อำนวยการกองจัดการคุณภาพอากาศและเสียง
แทนปลัดกรุงเทพมหานคร	กรรมการ
๔. นายไพชยนต์ เจริญไชยศรี
นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
แทนอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่	กรรมการ
๕. นายสายเมธ ธารนพงษ์
นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการพิเศษ
แทนอธิบดีกรมการขนส่งทางบก	กรรมการ
๖. นายศุภพร ภูเกษมวรังกุล
นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการ
แทนอธิบดีกรมเจ้าท่า	กรรมการ
๗. นายพีระพล ตันตโสภาส
ผู้อำนวยการส่วนระบบปกครองท้องถิ่น
แทนอธิบดีกรมการปกครอง	กรรมการ
๘. พตท. สรพงษ์ นาคะโยคี
สารวัตรงานตรวจพิสูจน์มลภาวะ
แทนผู้บัญชาการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ	กรรมการ
๙. นางศรีอรุณ สุขเจริญ
นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
แทนอธิบดีกรมอนามัย	กรรมการ

๑๐. นายดำรงค์ เครือไพบูลย์กุล
ผู้อำนวยการกลุ่มพลังงาน
รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม
แทนเลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	กรรมการ
๑๑. นางสาวรจยา บุญยพูนานนท์
นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ
แทนอธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม	กรรมการ
๑๒. นางณัญญา ลือตระกูล
ผู้อำนวยการสำนักวิจัยพัฒนาปัจจัยการผลิตทางการเกษตร
แทนอธิบดีกรมวิชาการเกษตร	กรรมการ
๑๓. นายจารุพงศ์ บุญหลง
ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
๑๔. นายวงศ์พันธ์ ลิ้มปเสนีย์
ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
๑๕. นายเอียรชัย ณ นคร
ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
๑๖. นายวิจารณ์ สีมาฉายา
อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ	กรรมการและเลขานุการ

ผู้ไม่มาประชุม (เนื่องจากติดราชการ)

๑. นางสาว มุตตามระ	กรรมการ
๒. นางนันทวรรณ วิจิตรวาทการ	กรรมการ

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. นายวิชา วงษ์ประดิษฐ์	กรุงเทพมหานคร
๒. นางวรรณุช สวycastle	กรุงเทพมหานคร
๓. นายจารุพงศ์ เพ็งเกลี้ยง	กรุงเทพมหานคร
๔. นางนทีทิพย์ จิงสมประสงค์	กรุงเทพมหานคร
๕. นางปรียานุช บุรณากิติ	กรมอนามัย
๖. นายวรศาสน์ อภัยพงษ์	กรมควบคุมมลพิษ
๗. นางสุณี ปิยะพันธุ์พงศ์	กรมควบคุมมลพิษ
๘. นายอนุพันธ์ อัฐรัตน์	กรมควบคุมมลพิษ
๙. นายรังสรรค์ ปิ่นทอง	กรมควบคุมมลพิษ
๑๐. นางสาวพรสุข จงประสิทธิ์	กรมควบคุมมลพิษ
๑๑. นางกัญชลิ นาวิกภูมิ	กรมควบคุมมลพิษ
๑๒. นายปัญญา วรเพชรราษฎร์	กรมควบคุมมลพิษ

๑๓. นายเถลิงศักดิ์ เพ็ชรสุวรรณ	กรมควบคุมมลพิษ
๑๔. นายเจนจบ สุขสด	กรมควบคุมมลพิษ
๑๕. นายเชาว์ นกอยู่	กรมควบคุมมลพิษ
๑๖. นางสุนีย์ ต๊ะปันตา	กรมควบคุมมลพิษ
๑๗. นางสาวนภวิศ บัวสรวง	กรมควบคุมมลพิษ
๑๘. นายอนุทิน สุธำพันธ์	กรมควบคุมมลพิษ
๑๙. นางนันทิภา พิทยานิยม	กรมควบคุมมลพิษ
๒๐.- ๓๐. เจ้าหน้าที่กรมควบคุมมลพิษ	จำนวน ๑๑ คน

เปิดประชุม เวลา ๑๓.๔๕ น.

วาระที่ ๑ เรื่องประธานแจ้งต่อที่ประชุม

เนื่องจากนายโชติ ตราชู ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประธานกรรมการควบคุมมลพิษ ดิฉันการไม่สามารถเข้าประชุมได้ จึงมอบหมายให้นายวิเชียร จุ่งรุ่งเรือง รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปฏิบัติหน้าที่ประธานการประชุมแทน

วาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ ๗/๒๕๕๔ วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๔

ที่ประชุมรับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการควบคุมมลพิษ ครั้งที่ ๗/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๔ โดยไม่มีข้อแก้ไข

วาระที่ ๓ เรื่องสืบเนื่องเพื่อพิจารณา

๓.๑ ร่างแผนปฏิบัติการจัดการมลพิษทางอากาศและเสียงในกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙

ฝ่ายเลขานุการนำเสนอที่ประชุมว่า กรมควบคุมมลพิษ และกรุงเทพมหานคร ได้พิจารณาข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมมลพิษ ในการประชุม ครั้งที่ ๗/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๔ และปรับปรุงร่างแผนปฏิบัติการจัดการมลพิษทางอากาศและเสียงในกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ ดังนี้

๑. ประเด็นแก้ไข/เพิ่มเติม

๑.๑ ความชัดเจนของการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ ได้แก่

- กิจกรรมข้อ ๑.๗.๑ กำหนดอายุการใช้งานของรถยนต์ที่จะต้องได้รับการตรวจสภาพก่อนเสียภาษีประจำปีให้ลดลงจากเดิมที่กำหนด ๗ ปี ขึ้นไป ตามแผนการดำเนินงานของกรมการขนส่งทางบก
- กิจกรรมข้อ ๑.๗.๒ กำหนดให้รถแท็กซี่ที่บริการในเขตกรุงเทพมหานคร มีอายุการใช้งานลดลงจากเดิมที่กำหนด ๙ ปี โดยอายุการใช้งานที่ลดลงให้เป็นไปตามผลการศึกษา

- กิจกรรมข้อ ๓.๗.๑-๓.๗.๓ เพิ่มการจัดการมลพิษจากเตาเผาศพ โดยจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลและบำรุงรักษาเครื่องมือที่ใช้ในเตาเผาศพ จัดทำฐานข้อมูลการปลดปล่อยสารไดออกซินและฟิวแรนจากเตาเผาศพ และเสริมสร้างความตระหนักให้กับประชาชนเกี่ยวกับสารไดออกซินและฟิวแรน

๑.๒ ปรับหน่วยงาน/ย้ายกิจกรรม ได้แก่

- โครงการที่ ๒.๒.๒ ติดตามตรวจสอบและประเมินผลการจัดการสารอินทรีย์ระเหยง่ายในโรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็ก ตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.๒๕๓๕ เปลี่ยนหน่วยงานหลักจาก “กรมโรงงานอุตสาหกรรม” เป็น “กรุงเทพมหานคร” เนื่องจากมีการถ่ายโอนภารกิจแล้วเมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๕๓ และให้กรมโรงงานอุตสาหกรรมเป็นหน่วยงานสนับสนุน

- ย้ายกิจกรรมการกำหนดมาตรฐานควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียจากเตาเผามูลฝอยมาตรฐานมลพิษทางอากาศจากเตาเผามูลฝอยติดเชื้อ มาตรฐานค่าความทึบแสงจากเตาเผาศพ ไปอยู่หัวข้อการจัดการมลพิษจากแหล่งกำเนิดประเภทอื่น

๑.๓ ประสานสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ได้แก่

- เพิ่มหน่วยงานอนุญาต เป็น “หน่วยงานรับผิดชอบหลัก” และ “สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” เป็นหน่วยงานสนับสนุน จำนวน ๓ กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรม ๓.๑.๑ ควบคุมฝุ่นจากสถานที่ก่อสร้าง กิจกรรม ๓.๑.๒ ควบคุมเสียงจากสถานที่ก่อสร้าง และ โครงการ ๓.๔ ตรวจสอบและควบคุมการดำเนินการโครงการก่อสร้างให้เป็นไปตามมาตรการรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

- ปรับกิจกรรมที่ ๓.๑.๓ “การศึกษาความเป็นไปได้ในการให้สำนักงานเขตเป็นหน่วยงานพิจารณาอนุญาต EIA การก่อสร้างต่างๆ” เป็น “ส่งเสริมให้สำนักงานเขตเป็นหน่วยงานร่วมพิจารณา EIA ของโครงการในกรุงเทพมหานคร”

๑.๔ การเพิ่มพื้นที่สีเขียว ปรับแก้เป้าหมายของกิจกรรมลำดับที่ ๔.๑ เป็น “พื้นที่สีเขียวไม่น้อยกว่า ๕๐๐ ไร่ต่อปี”

๑.๕ ปรับแก้เป้าหมายการดำเนินงานให้มีผลสำเร็จในระดับผลลัพธ์รวมจำนวน ๒๓ กิจกรรม

๒. ประเด็นข้อเสนอแนะ

๒.๑ กำหนดตัวชี้วัดฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{2.5}) แทนฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๑๐ ไมครอน (PM₁₀) กรมควบคุมมลพิษพิจารณายังไม่กำหนด PM_{2.5} เป็นตัวชี้วัด แต่ให้มีการติดตามตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง โดยระบุในกิจกรรมที่ ๕.๑ เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการพิจารณากำหนดตัวชี้วัด PM_{2.5} สำหรับแผนปฏิบัติการฯ ฉบับต่อไป ปัจจุบันการตรวจวัด PM_{2.5} ในพื้นที่กรุงเทพมหานครยังไม่ครอบคลุมในหลายพื้นที่ โดยกรมควบคุมมลพิษมีข้อจำกัดด้านงบประมาณสำหรับการตรวจวัด และกรุงเทพมหานครยังไม่มี การตรวจวัด แต่ในอนาคตจะพิจารณาขยายพื้นที่การตรวจวัดให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

๒.๒ ยกระดับค่าเป้าหมายตัวชี้วัดฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๑๐ ไมครอน (PM₁₀) ที่กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๘ เป็น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๙ หรือ ร้อยละ ๑๐๐ กรมควบคุมมลพิษพิจารณาค่าเป้าหมาย PM₁₀ เฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๘ เช่นเดิม เนื่องจากกำหนดให้สอดคล้องกับค่าเป้าหมายในแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ และข้อมูลในปี ๒๕๕๓ บริเวณริมถนนยังมีค่าเกินมาตรฐาน นอกจากนี้ การลด PM₁₀ ที่เกิดจากยานพาหนะในช่วงปี ๒๕๕๕-๒๕๕๙ ยังมีข้อจำกัด เนื่องจากระบบขนส่งมวลชนอยู่ระหว่างเริ่มดำเนินการ ยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่

๒.๓ ปรับค่ามาตรฐานก๊าซโอโซน เฉลี่ย ๘ ชั่วโมง เนื่องจากหลายประเทศมีการปรับค่ามาตรฐานให้มีความเข้มงวดขึ้นแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา กรมควบคุมมลพิษจะดำเนินการศึกษาข้อมูล และแหล่งกำเนิดของก๊าซโอโซน โดยเมื่อมีข้อมูลทางวิชาการที่เกี่ยวข้องเพียงพอจะดำเนินการปรับปรุงแก้ไขค่ามาตรฐานที่เหมาะสมต่อไป

๒.๔ เพิ่มการกำหนดตัวชี้วัดเป็นค่าการลดปริมาณมลพิษ กรมควบคุมมลพิษมีการประเมินปริมาณมลพิษที่ลดลงโดยใช้ฐานข้อมูลการระบายมลพิษทางอากาศจากแหล่งกำเนิด (Emission Inventory) ปี ๒๕๔๗ แต่พิจารณายังไม่กำหนดปริมาณมลพิษที่ลดลงเป็นตัวชี้วัด โดยจะดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลการระบายมลพิษจากแหล่งกำเนิดของสารตั้งต้นมลพิษทางอากาศในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ในปี ๒๕๕๕ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวสามารถนำมาประเมินปริมาณการลดมลพิษและจะใช้เป็นตัวชี้วัดของแผนปฏิบัติการฯ ฉบับต่อไป

๓. การปรับปรุงร่างแผนปฏิบัติการจัดการมลพิษทางอากาศและเสียงในกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ ทำให้จำนวนแผนงาน/กิจกรรม/โครงการ เพิ่มขึ้นจาก ๖๕ เป็น ๖๙ แผนงาน/กิจกรรม/โครงการ และงบประมาณประมาณการเพิ่มขึ้นจาก ๕๔๒.๔ ล้านบาท เป็น รวมทั้งสิ้น ๕๔๕.๓๗ ล้านบาท

ที่ประชุมเห็นชอบต่อการปรับปรุงร่างแผนปฏิบัติการจัดการมลพิษทางอากาศและเสียงในกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ โดยมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

๑. ดัดกิจกรรมข้อ ๓.๑.๓ ส่งเสริมให้สำนักงานเขตเป็นหน่วยงานร่วมพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ของโครงการในกรุงเทพมหานคร เนื่องจากยังมีข้อจำกัดในทางปฏิบัติ และปัจจุบันกรุงเทพมหานครมีการมอบหมายให้สำนักงานเขตมีส่วนร่วมในกระบวนการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมอยู่แล้ว

๒. ปรับกิจกรรมที่ ๒.๒.๒ ติดตามตรวจสอบและประเมินผลการจัดการสารอินทรีย์ระเหยง่ายในโรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็ก ตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.๒๕๓๕ โดยให้ “กรมโรงงานอุตสาหกรรม” เป็นหน่วยงานหลักร่วมกับ “กรุงเทพมหานคร” และปรับเป้าหมายกิจกรรมที่ ๔.๑ พื้นที่สีเขียวเพิ่มขึ้น จากเดิมอย่างน้อย ๕๐๐ ไร่ต่อปี เป็นอย่างน้อย ๒,๐๐๐ ไร่ ภายในปี ๒๕๕๙

๓. นายวงศ์พันธ์ ลิ้มปเสนีย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ เสนอให้มีแผนงานเรื่องระบบขนส่งมวลชนเพื่อลดมลพิษทางอากาศโดยตรง ฝ่ายเลขานุการรับจะนำข้อเสนอดังกล่าวหารือร่วมกับสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร เกี่ยวกับแผนระบบการขนส่งที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการปรับหัวข้อเรื่องผังเมืองให้ชัดเจนต่อไป

๔. นายจรรพพงศ์ บุญหลง ผู้ทรงคุณวุฒิ มีข้อสังเกตเกี่ยวกับความชัดเจนในกิจกรรม ข้อ ๔.๒ เสริมสร้างความรู้ในการงดการเผาในที่โล่ง ฝ่ายเลขานุการรับข้อสังเกตในการพิจารณาในภาพรวม รวมทั้งเรื่อง การบังคับใช้กฎหมาย และการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น

๕. นายเอียรชัย ณ นคร ผู้ทรงคุณวุฒิ เสนอให้กำหนดเป้าหมายที่สามารถสะท้อนได้ชัดเจนว่าเมื่อดำเนินกิจกรรม/แผนงาน/โครงการตามแผนปฏิบัติการฯ แล้ว จะทำให้มลพิษลดปริมาณได้เท่าใด ฝ่ายเลขานุการชี้แจงว่า ในเบื้องต้นได้ประเมินปริมาณมลพิษที่ลดลงจากการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการฯ โดยใช้ฐานข้อมูลปี ๒๕๔๗ นอกจากนี้ ในปี ๒๕๕๕ จะจัดทำฐานข้อมูลการระบายมลพิษจากแหล่งกำเนิดของสารตั้งต้นมลพิษทางอากาศในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งจะทำให้สามารถกำหนดตัวชี้วัดอัตราการระบายมลพิษที่ชัดเจนขึ้นได้ต่อไปในอนาคต

มติ

เห็นชอบต่อการปรับปรุงร่างแผนปฏิบัติการจัดการมลพิษทางอากาศและเสียงในกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ และให้กรมควบคุมมลพิษพิจารณาดำเนินการและปรับแก้ไขร่างแผนปฏิบัติการฯ ตามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมมลพิษ และนำเสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติต่อไป

วาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

๔.๑ กำหนดมาตรฐานค่าความเข้มข้นของอากาศเสียที่ปล่อยทิ้งจากสถานที่เลี้ยงสัตว์

ฝ่ายเลขานุการนำเสนอที่ประชุม สรุปได้ดังนี้

๑. การเลี้ยงสุกรเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องถูกควบคุมการปล่อยน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะหรือออกสู่สิ่งแวดล้อม ตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากแหล่งกำเนิดมลพิษประเภทการเลี้ยงสุกร และกรมควบคุมมลพิษได้ดำเนินการติดตามตรวจสอบการระบายน้ำทิ้ง และส่งเสริมให้เกษตรกรนำแนวทางในการลดมลพิษไปใช้ในสถานที่เลี้ยงสุกรอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าปัญหาน้ำเสียจากสถานที่เลี้ยงสุกรจะได้รับการแก้ไขแล้วบางส่วน แต่ปัญหาเรื่องกลิ่นจากสถานที่เลี้ยงสุกรยังคงเป็นปัญหาหลักเช่นเดิม

๒. กรมควบคุมมลพิษมีการศึกษาและจัดทำร่างมาตรฐานค่าความเข้มข้นที่ระบายนอกจากกิจกรรมการเลี้ยงสุกร และจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นจากผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันการศึกษา เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นและส่วนภูมิภาค ผู้ประกอบการเลี้ยงสุกร และผู้แทนภาคประชาชน รวมทั้งสิ้น ๔ ครั้ง รวมประมาณ ๒๐๐ คน เพื่อนำมาพิจารณากำหนดมาตรฐานค่าความเข้มข้นของอากาศเสียที่ปล่อยทิ้งจากสถานที่เลี้ยงสัตว์ โดยกำหนดค่าด้วยระดับที่ก่อให้เกิดเหตุเดือดร้อนรำคาญ คือ ๓๐ หน่วยความเข้มข้น (Odor unit: OU) ณ ทุกจุดที่มีการเก็บและตรวจวัดตัวอย่างกลิ่น เก็บตัวอย่างกลิ่นในช่วงเวลา ๕.๐๐-๑๐.๐๐ น. หรือ ๑๗.๐๐-๒๐.๐๐ น. หรือช่วงเวลาที่รับรู้ว่ามีกลิ่นรุนแรงเป็นประจำรอบขอบเขตสถานที่เลี้ยงสัตว์ จำนวน ๔ จุดพร้อมกัน โดยอย่างน้อย ๑ จุด จะต้องเป็นจุดที่อยู่ได้ลม และตรวจวัดค่าความเข้มข้นโดยการวิเคราะห์กลิ่นด้วยการดม (Sensory test) พร้อมจัดทำแนวทางเตรียมความพร้อมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อนที่ประกาศฯ จะมีผลบังคับใช้

๓. คณะอนุกรรมการประสานการจัดการสิ่งแวดล้อมจากการเกษตรกรรมเห็นชอบต่อร่างประกาศกระทรวงฯ เรื่อง กำหนดมาตรฐานค่าความเข้มข้นของอากาศเสียที่ปล่อยทิ้งจากสถานที่เลี้ยงสัตว์ ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๔ แต่ให้ชะลอการประกาศ เรื่อง กำหนดให้สถานที่เลี้ยงสุกรเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องถูกควบคุมค่าความเข้มข้นของอากาศเสียที่ปล่อยออกสู่บรรยากาศ ออกไปก่อน โดยควรจะมีการเก็บข้อมูลสถานที่เลี้ยงสัตว์ประเภทอื่น จำนวนและขนาดของฟาร์มประกอบ และให้นำเสนอคณะกรรมการควบคุมมลพิษพิจารณาต่อไป ทั้งนี้ การกำหนดมาตรฐานค่าความเข้มข้นของอากาศเสียที่ปล่อยทิ้งจากสถานที่เลี้ยงสัตว์ สามารถนำไปปรับใช้ในกรณีที่มีเหตุร้องเรียนในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายกำหนดมาตรฐานมลพิษด้านต่างๆ สำหรับสถานที่เลี้ยงสัตว์

ที่ประชุมมีความเห็นและข้อเสนอแนะ สรุปได้ดังนี้

๑. ขอให้พิจารณาการใช้ข้อมูลผลการวิเคราะห์รายพารามิเตอร์ หรือข้อมูลอื่น ประกอบการแก้ไขปัญหาร่องรอยกลิ่นจากสถานที่เลี้ยงสัตว์ เช่น การวิเคราะห์องค์ประกอบซัลไฟด์ หรือแอมโมเนีย เพื่อใช้อ้างอิงหรือเทียบเคียงกับความเข้มข้นที่ได้รับ การใช้แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนและระยะเวลาของผู้ที่ได้รับกลิ่นเดือดร้อนรำคาญ เป็นต้น ฝ่ายเลขานุการให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าในต่างประเทศได้มีการศึกษาและพัฒนาการใช้จมูกอิเล็กทรอนิกส์ (e-nose) ในประเทศไทย ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) ได้เคยทดสอบกับฟาร์มสุกรเพียงฟาร์มเดียวและไม่ได้มีการปรับเทียบค่ามาตรฐานด้วยวิธีการดม จึงยังไม่สามารถสรุปผลได้ ทั้งนี้ โดยหลักการของ e-nose ต้องใช้ตัวรับสัญญาณ (sensor) ให้สอดคล้องกับสารเคมี ซึ่งกลิ่นที่เกิดจากฟาร์มปศุสัตว์มีหลายชนิด นอกจากนี้ ยังมีข้อจำกัดเรื่องสถานที่เลี้ยงสัตว์ซึ่งมีลักษณะเปิด จึงมีปัจจัยรบกวนค่อนข้างมาก ดังนั้น ต้องมีการรวบรวมฐานข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อประกอบการตัดสินใจในระยะหนึ่ง

๒. ขอให้พิจารณาการกำหนดจำนวนจุดที่มีการเก็บและตรวจวัดตัวอย่างกลิ่น จากเดิม ๔ จุด เป็น “ไม่น้อยกว่า ๒ จุด” โดยเก็บและตรวจวัดตัวอย่างกลิ่น อย่างน้อย ๒ จุด คือ ใต้ลมและจุดที่มีกลิ่นสูงสุดในขณะนั้น เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการตรวจวัดค่อนข้างสูง (ค่าใช้จ่ายประมาณ ๑๔,๐๐๐ บาทต่อจุด) และหากฟาร์มยังไม่สามารถปรับปรุงเพื่อลดระดับกลิ่นได้ เกรงจะเกิดปัญหาในการปฏิบัติในอนาคต ทั้งนี้ หากมีความจำเป็นทางวิชาการสามารถเพิ่มเติมจำนวนจุดเก็บและจำนวนตัวอย่างกลิ่นในการตรวจวัดแต่ละครั้งได้

๓. การวิเคราะห์กลิ่นด้วยการดม (Sensory test) มีข้อห่วงใยในประเด็นความน่าเชื่อถือและผลกระทบต่อสุขภาพของผู้ดมกลิ่น ฝ่ายเลขานุการให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าการวิเคราะห์กลิ่นด้วยการดม เป็นวิธีวิเคราะห์ค่าความเข้มข้นในระดับสากล ซึ่งใช้ในประเศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา รวมทั้งในประเทศแถบยุโรป ออสเตรเลีย และประเทศอื่นๆ นอกจากนี้ ระดับที่ ๓๐ หน่วยความเข้มข้น เป็นระดับที่ทำให้เกิดความรู้สึกรำคาญ วิธีการตรวจวัดใช้วิธีเจือจางและมีการกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อป้องกันผลกระทบต่อผู้ดมกลิ่น

ที่ประชุมเห็นชอบต่อการกำหนดมาตรฐานค่าความเข้มข้นของอากาศเสียที่ปล่อยทิ้งจากสถานที่เลี้ยงสัตว์ และมอบหมายให้กรมควบคุมมลพิษนำเสนอต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณาต่อไป

มติ

เห็นชอบต่อการกำหนดมาตรฐานค่าความเข้มข้นของอากาศเสียที่ปล่อยทิ้งจากสถานที่เลี้ยงสัตว์ตามความเห็นของกรมควบคุมมลพิษ โดยกำหนดจำนวนจุดที่มีการเก็บและตรวจวัดตัวอย่างกลิ่น ไม่น้อยกว่า ๒ จุด และพิจารณาความเห็นของคณะกรรมการควบคุมมลพิษประกอบการจัดทำวาระเพื่อนำเสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติต่อไป

๔.๒ การกำหนดให้การเลี้ยงสุกรประเภท ค เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องถูกควบคุมการปล่อยน้ำเสียลงสู่แหล่งสาธารณะหรือออกสู่สิ่งแวดล้อมนอกเขตที่ตั้ง

ฝ่ายเลขานุการนำเสนอที่ประชุมสรุปได้ดังนี้

๑. ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กำหนดค่ามาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากการเลี้ยงสุกร ประเภท ก ประเภท ข และ ประเภท ค ประกอบด้วย พารามิเตอร์ ความเป็นกรดและด่าง บีโอดี สารแขวนลอย ซีโอดี และไนโตรเจนในรูปที่เคเอ็น โดยมีประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกำหนดให้การเลี้ยงสุกร ประเภท ก และ ประเภท ข เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องถูกควบคุมการปล่อยน้ำเสีย

๒. ข้อมูลผลการติดตามตรวจสอบการระบายน้ำทิ้งจากการเลี้ยงสุกรประเภท ก และ ข ในพื้นที่ลุ่มน้ำวิกฤตที่มีการเลี้ยงสุกรอย่างหนาแน่น ปี ๒๕๕๑-๒๕๕๓ ของ กรมควบคุมมลพิษ พบว่ามีฟาร์มสุกรเข้าข่ายเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษ (การเลี้ยงสุกรประเภท ก และ ข) ร้อยละ ๕๘ ส่วนอีกร้อยละ ๔๒ เข้าข่ายการเลี้ยงสุกรประเภท ค ซึ่งยังไม่ถูกกำหนดให้เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องถูกควบคุมการปล่อยน้ำเสีย โดยมีฟาร์มสุกรประเภท ก และ ข เปลี่ยนเป็นฟาร์มสุกรประเภท ค โดยลดจำนวนการเลี้ยงสุกรลง ทั้งนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมปศุสัตว์ สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กรมพัฒนาทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ กรมควบคุมมลพิษ ดำเนินการและสนับสนุนทางวิชาการและงบประมาณให้กับฟาร์มสุกรทุกขนาดเพื่อให้มีการจัดการน้ำเสียที่เหมาะสม

๓. จากการศึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสมในการกำหนดให้ฟาร์มสุกรประเภท ค เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษจะสามารถควบคุมความสกปรกจากการเลี้ยงสุกรได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๕ ของปริมาณความสกปรกที่เกิดขึ้นทั้งหมด และคณะอนุกรรมการประสานการจัดการสิ่งแวดล้อมจากการเกษตรกรรมในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๔ เห็นชอบต่อการกำหนดให้การเลี้ยงสุกรประเภท ค เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องถูกควบคุมการปล่อยน้ำเสียลงสู่แหล่งสาธารณะหรือออกสู่สิ่งแวดล้อมนอกเขตที่ตั้ง

ที่ประชุมเห็นชอบต่อการกำหนดให้การเลี้ยงสุกรประเภท ค เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องถูกควบคุมการปล่อยน้ำเสียลงสู่แหล่งสาธารณะหรือออกสู่สิ่งแวดล้อมนอกเขตที่ตั้งตามความเห็นของกรมควบคุมมลพิษและคณะอนุกรรมการประสานการจัดการสิ่งแวดล้อมจากการเกษตรกรรม

มติ

เห็นชอบต่อการกำหนดให้การเลี้ยงสุกรประเภท ค เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องถูกควบคุมการปล่อยน้ำเสียลงสู่แหล่งสาธารณะหรือออกสู่สิ่งแวดล้อมนอกเขตที่ตั้งตามความเห็นของกรมควบคุมมลพิษและคณะอนุกรรมการประสานการจัดการสิ่งแวดล้อมจากการเกษตรกรรม

๔.๓ ร่างยุทธศาสตร์การจัดการขยะพลาสติกอย่างบูรณาการ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๖๔

ฝ่ายเลขานุการนำเสนอที่ประชุม สรุปดังนี้

๑. ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๕๖ มีปริมาณขยะพลาสติกเกิดขึ้น (๑.๖๕-๒.๘๔ ล้านตัน) เฉลี่ยสูงถึงร้อยละ ๑๗ ของปริมาณขยะที่เกิดขึ้นทั้งหมด อย่างไรก็ตามปริมาณการนำขยะพลาสติกกลับมาใช้ประโยชน์ยังต่ำ อยู่ในช่วงร้อยละ ๑๖-๒๘ ของปริมาณของเสียพลาสติกที่เกิดขึ้นทั้งหมด โดยร้อยละ ๘๐ ของปริมาณขยะพลาสติกที่เกิดขึ้น คือ เศษถุงพลาสติก ได้แก่ ถุง PP HDPE LDPE ที่ปนเปื้อนต้องใช้ต้นทุนในการจัดเก็บและการล้างทำความสะอาดสูง

๒. กรมควบคุมมลพิษจัดทำร่างยุทธศาสตร์การจัดการขยะพลาสติกอย่างบูรณาการ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๖๔ โดยมีวัตถุประสงค์ ได้แก่ ๑) ลดปริมาณขยะพลาสติกที่แหล่งกำเนิด ๒) ส่งเสริมให้เกิดการออกแบบและผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๓) ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการนำขยะพลาสติกกลับมาใช้ประโยชน์ ๔) เพื่อให้ขยะพลาสติกได้รับการจัดการอย่างเป็นระบบครบวงจรตั้งแต่ขั้นตอนการออกแบบและการผลิต การบริโภค และการจัดการหลังการบริโภค และ ๕) เพื่อให้มีการจัดการขยะพลาสติกอย่างบูรณาการ โดยความร่วมมือของภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน และมีเป้าหมาย ดังนี้

๒.๑ ลดปริมาณขยะพลาสติกที่แหล่งกำเนิดได้ร้อยละ ๒๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙

๒.๒ มีการออกแบบและผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น

๒.๓ มีการนำขยะพลาสติกกลับมาใช้ประโยชน์ร้อยละ ๔๕ ของปริมาณขยะพลาสติกที่เกิดขึ้นภายในปี ๒๕๕๙

๓. กรอบแนวคิดในการจัดทำยุทธศาสตร์พิจารณาจากวงจรชีวิต (Life Cycle) ของพลาสติก และใช้หลัก 3Rs โดยแบ่งการจัดการเป็น ๓ ขั้นตอนหลัก ได้แก่ ๑) ขั้นตอนการออกแบบและการผลิต โดยลดการเกิดของเสีย (Reduce) ที่ต้นทาง ๒) ขั้นตอนการบริโภค โดยการนำของเสียกลับมาใช้ซ้ำ (Reuse) เน้นให้ผู้บริโภคใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ก่อให้เกิดของเสียให้น้อยที่สุด เป็นการจัดการที่กลางทาง และ ๓) ขั้นตอนการจัดการหลังการบริโภค โดยนำของเสียกลับมาแปรรูปใช้ใหม่ (Recycle) และนำมาใช้ผลิตเป็นพลังงานเป็น การจัดการที่ปลายทาง

๔. สาระสำคัญของร่างยุทธศาสตร์ฯ ประกอบด้วย ๕ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ๑) การผลิตพลาสติก โดยใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ๒) การส่งเสริมการผลิตผลิตภัณฑ์ที่ทำจากวัสดุธรรมชาติและผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๓) การเสริมสร้างความตระหนักในการใช้พลาสติกอย่างรู้คุณค่า ๔) การส่งเสริมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากวัสดุธรรมชาติและผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและ ๕) การนำของเสียพลาสติกกลับมาใช้ประโยชน์ โดยมีมาตรการต่างๆ รวม ๑๕ มาตรการ และแผนปฏิบัติการฯ ๑๒๙ โครงการ รวมวงเงินงบประมาณ ๒๕๙.๓๐ ล้านบาท

๕. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการคัดแยกและนำขยะพลาสติกกลับมาใช้ใหม่ ได้แก่

๕.๑ ประหยัดงบประมาณในการจัดการขยะมูลฝอย ๗๕๐ - ๑,๕๐๐ บาท/ตัน คิดเป็นค่าเก็บรวบรวมขนส่ง ๕๐๐-๑,๐๐๐ บาท/ตัน และค่ากำจัดโดยวิธีฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล ๒๕๐-๕๐๐ บาท/ตัน

๕.๒ ประหยัดพื้นที่รองรับและกำจัดขยะมูลฝอย เนื่องจากพลาสติกมีความคงทนและสามารถทนต่อแรงอัดได้สูง ใช้พื้นที่ในการฝังกลบมากกว่าขยะประเภทเศษอาหาร ประมาณ ๓ เท่า

๕.๓ ประหยัดพลังงานและทรัพยากรธรรมชาติ

๕.๔ ลดต้นทุนด้านพลังงานและลดภาระต้นทุนในการผลิตสินค้าได้

๕.๕ ลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂)

๕.๖ ก่อให้เกิดอาชีพและการจ้างงาน เช่น ร้านรับซื้อของเก่าทั่วประเทศประมาณ ๑๐,๒๐๐ ร้าน ชาติละทั่วประเทศประมาณ ๑๑๐,๐๗๐ คน มีการจ้างงานโดยกลุ่มผู้ประกอบการรับซื้อของเก่าและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง ไม่น้อยกว่า ๕๐,๐๐๐ คน

๖. การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติโดยสร้างความรู้ความเข้าใจในยุทธศาสตร์ เกี่ยวกับแนวคิดและสาระสำคัญของยุทธศาสตร์ จัดสรรงบประมาณ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องให้ความสำคัญกับการจัดตั้งค่าของงบประมาณที่สอดคล้องกับแผนงาน/กิจกรรม/โครงการ ตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ รวมทั้งติดตามและประเมินผลแผนงาน/โครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ฯ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปความเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม ดังนี้

๑. ในภาพรวมมาตรการ/แผนงานของยุทธศาสตร์ฯ ยังไม่สะท้อนการลดพลาสติกที่แหล่งกำเนิดอย่างแท้จริง เนื่องจากยุทธศาสตร์เน้นหนักเรื่องการคัดแยกและนำขยะพลาสติกกลับมาใช้ใหม่ และมีความห่วงใยเรื่องผลกระทบต่อสุขภาพของผู้ประกอบการรับซื้อของเก่าและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง ควรมีการเสนอมาตรการที่ผลักดันการลดพลาสติกที่แหล่งกำเนิดที่เห็นภาพชัดเจน ฝ่ายเลขานุการชี้แจงเพิ่มเติมว่า ร่างยุทธศาสตร์ดังกล่าวมีหลักการพิจารณาจากวงจรชีวิต (Life Cycle) ของพลาสติก ซึ่งจะเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการออกแบบและการผลิต เพื่อให้การใช้พลาสติกในผลิตภัณฑ์มีการหมุนเวียนนำกลับมาใช้เป็นวัตถุดิบ การใช้พลาสติกอย่างรู้ค่าในขั้นตอนการบริโภคและการจัดการขยะพลาสติกภายหลังการบริโภค

๒. ข้อเสนอแนะเรื่องที่มาของเป้าหมายการลดปริมาณขยะพลาสติกที่แหล่งกำเนิดร้อยละ ๒๐ และการนำขยะพลาสติกกลับมาใช้ประโยชน์ร้อยละ ๔๕ ของปริมาณขยะพลาสติกที่เกิดขึ้น ภายในปี ๒๕๕๙ และแผนงาน/กิจกรรมที่จะทำให้เป้าหมายบรรลุผลสำเร็จ โดยมีข้อเสนอแนะให้กำหนดเป้าหมาย/ผลที่คาดหวังจะได้รับที่สามารถสะท้อนชัดเจนว่าเมื่อดำเนินกิจกรรม/แผนงาน/โครงการตามยุทธศาสตร์ฯ จะทำให้เกิดผลตอบแทนต่อหน่วยผลิต หรือมูลค่าที่ได้จากการประหยัดงบประมาณในการจัดการพลาสติก เพื่อประกอบการพิจารณาในการตัดสินใจเชิงนโยบายต่างๆ

๓. ควรเพิ่มเติมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกรุงเทพมหานครเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในแผนงานภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การเสริมสร้างความตระหนักในการใช้พลาสติกอย่างรู้คุณค่า เนื่องจากมีบทบาทโดยตรงต่อประชาชน และกรุงเทพมหานคร มีการดำเนินงานด้านนี้อยู่แล้ว

ที่ประชุมขอให้กรมควบคุมมลพิษทบทวนร่างยุทธศาสตร์การจัดการขยะพลาสติกอย่างบูรณาการ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๖๔ ตามความเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมมลพิษ โดยหากกรรมการมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมขอให้แจ้งฝ่ายเลขานุการ และให้กรมควบคุมมลพิษนำเสนอคณะกรรมการควบคุมมลพิษพิจารณาอีกครั้งในการประชุมครั้งต่อไป โดยปรับรูปแบบการนำเสนอที่ทำให้เห็นภาพรวมการจัดการขยะพลาสติกที่ชัดเจนขึ้น

มติ

มอบหมายกรมควบคุมมลพิษทบทวนร่างยุทธศาสตร์การจัดการขยะพลาสติกอย่างบูรณาการ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๖๔ ตามความเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมมลพิษ และนำเสนอในการประชุมครั้งต่อไป ก่อนเสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และคณะรัฐมนตรีต่อไป

๔.๔ ร่างแนวทางการจัดระเบียบการเผาในพื้นที่การเกษตร

ฝ่ายเลขานุการนำเสนอที่ประชุม สรุปดังนี้

๑. การเผาเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ก่อให้เกิดฝุ่นละออง เขม่า คาร์บอน ส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย การท่องเที่ยว และทำลายอินทรีย์วัตถุในดิน จากการประเมินปริมาณการระบายฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{10}) จากการเผาเศษวัสดุเหลือใช้ในพื้นที่การเกษตรในปี ๒๕๕๘ พบว่า PM_{10} โดยรวมจากการเผาภาคการเกษตรทั้งประเทศมีจำนวน ๒๕๓,๘๔๖ ตัน

๒. การควบคุมการเผาในพื้นที่การเกษตร โดยใช้ “การจัดระเบียบการเผาในพื้นที่การเกษตร” เป็นทางเลือกหนึ่งที่ได้มีการพิจารณาความเป็นไปได้ในการนำมาใช้บริหารจัดการการเผาเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเฉพาะในพื้นที่ที่ยังคงมีความจำเป็นต้องเผาเศษวัสดุการเกษตร โดยนำการคำนวณมลพิษทางวิชาการด้วยแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ ร่วมกับการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อจัดทำประชาคมในการอนุญาตให้มีการเผาเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเท่าที่จำเป็น ในช่วงเวลาที่เหมาะสม ไม่ก่อให้เกิดไฟลุกลาม และไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมเป็นวงกว้าง รวมถึงมีแนวปฏิบัติความปลอดภัยในการเผา

๓. กรมควบคุมมลพิษร่วมกับกรมส่งเสริมการเกษตร และสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย ศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดระเบียบการเผาในพื้นที่การเกษตร โดยศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การศึกษาความเหมาะสมในการใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์แบบกล่อง (Fixed-Box Model) เพื่อประเมินความสามารถการรองรับมลพิษของบรรยากาศ การสำรวจข้อมูลความคิดเห็นของชุมชนและเกษตรกร และการจัดให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน เกษตรกร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใน ๙ พื้นที่ของจังหวัดนครสวรรค์ ชัยนาท และเชียงใหม่ เพื่อจัดทำร่างแนวทางการจัดระเบียบการเผาในพื้นที่การเกษตร และนำรูปแบบกลไกการจัดระเบียบการเผาในพื้นที่การเกษตรนำไปใช้นำร่องในพื้นที่เป้าหมาย

๔. ร่างแนวทางการจัดระเบียบการเผาในพื้นที่การเกษตร ประกอบด้วย (๑) พื้นที่ที่ควรให้ความระมัดระวังในการเผาเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร (๒) ข้อกำหนดในการเผาเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในพื้นที่นาข้าว ไร่อ้อย และไร่ข้าวโพด ที่มีขนาดพื้นที่การเผาตั้งแต่ ๑ ไร่ขึ้นไป และต้องเผาในช่วงเดือนมกราคมถึงเมษายน (๓) ช่วงเวลาในการเผาเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรของเกษตรกร (๔) วิธีการปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยและลดผลกระทบจากการเผา (๕) การห้ามเผาเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เมื่อมีเหตุการณ์หรือลักษณะทางอุตุนิยมวิทยาที่อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพอากาศ (๖) การแจ้งข้อมูลต่อเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นเมื่อต้องการจะเผาเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในพื้นที่นาข้าว ไร่อ้อย และไร่ข้าวโพด

๕. ผลการนำร่องดำเนินมาตรการ “การจัดระเบียบการเผาในพื้นที่การเกษตร” จำนวน ๒ พื้นที่ ได้แก่ พื้นที่ตำบลนางลือ อำเภอมือง จังหวัดชัยนาท และพื้นที่ตำบลเชิงดอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ดำเนินงาน ๒ ส่วน ได้แก่ แนวทางการจัดระเบียบการเผาเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร และแนวทางปฏิบัติที่ดีในการจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

๕.๑ พื้นที่ตำบลนางสือ อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท : ดำเนินการ ๗๗ วัน เกษตรกรที่เข้าร่วม ๓๓ ราย คิดเป็นพื้นที่ ๖๐๑ ไร่ โดยผลสำเร็จที่ได้จากการจัดระเบียบการเผา ได้แก่ สามารถลดพื้นที่ที่มีการเผา ๑๙๘ ไร่ คิดเป็น ร้อยละ ๓๓ จากเดิมก่อนการจัดระเบียบการเผาจำนวน ๖๐๑ ไร่ เหลือพื้นที่ที่ยังมีการเผา ๔๐๓ ไร่ รวมทั้งนำเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรไปอัดฟาง จำนวน ๑๑๖ ไร่ และหมักน้ำชีวภาพเพื่อย่อยสลายฟาง จำนวน ๘๒ ไร่

๕.๒ พื้นที่ตำบลเชิงดอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ : ดำเนินการ ๔๐ วัน เกษตรกรที่เข้าร่วม ๑๑ ราย คิดเป็นพื้นที่ ๗๐ ไร่ ทำให้เกษตรกรในพื้นที่ที่มีความตระหนักต่อปัญหาหมอกควัน เนื่องจากได้รับผลกระทบที่เกิดขึ้นเป็นประจำทุกปีในช่วงต้นปี (มกราคม-เมษายน) รวมทั้งมีการสร้างเครือข่ายลดการเผาในพื้นที่

๖. คณะอนุกรรมการประสานการจัดการสิ่งแวดล้อมจากการเกษตรกรรม ในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๓ มอบหมายให้กรมควบคุมมลพิษประสานกรมส่งเสริมการเกษตร พิจารณาความเป็นไปได้ในการนำแนวทางการจัดระเบียบการเผาในพื้นที่การเกษตรไปใช้ในทางปฏิบัติ ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตรแจ้งผลการรับฟังความคิดเห็นภายในหน่วยงานว่าเห็นด้วยกับหลักการร่างแนวทางการจัดระเบียบการเผาในพื้นที่การเกษตร โดยมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมซึ่งกรมควบคุมมลพิษได้ดำเนินการปรับแก้ไขแล้ว

๗. กรมควบคุมมลพิษพิจารณาแล้วเห็นว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งได้ออกข้อบัญญัติ เพื่อควบคุมไฟและฝุ่นละอองจากการเผา โดยห้ามมิให้ผู้ใดเผาหญ้าแห้ง ต้นไม้ หรือสิ่งอื่นใด ไม่ว่าจะเป็นการเผาในที่ดินของตนหรือที่ดินของผู้อื่น หรือทางสาธารณะ หรือป่าไม้ ที่ทำให้เกิดฝุ่นละอองอันเป็นอันตรายต่อสุขภาพประชาชน ซึ่งข้อบัญญัติดังกล่าวครอบคลุมถึงการจัดระเบียบการเผาในพื้นที่การเกษตร จึงเห็นควรให้นำร่างแนวทางการจัดระเบียบการเผาในพื้นที่การเกษตร เสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างแนวทางการจัดระเบียบการเผาในพื้นที่การเกษตร และเสนอกระทรวงมหาดไทยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการออกข้อบัญญัติเพื่อควบคุมไฟและฝุ่นละอองจากการเผาตามแนวทางการจัดระเบียบการเผาในพื้นที่การเกษตรไปพิจารณาบังคับใช้ในพื้นที่ของตนเองต่อไป

ที่ประชุมมีข้อสังเกตในประเด็นข้อกฎหมายเรื่องการห้ามเผา การบังคับใช้ และการนำแนวทางการจัดระเบียบการเผาในพื้นที่การเกษตรไปดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยขอให้กรมควบคุมมลพิษพิจารณาปรับแก้ไขให้เป็นแนวทางปฏิบัติที่มีความชัดเจน พร้อมกับศึกษาประเด็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ หากกรรมการมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมขอให้แจ้งฝ่ายเลขานุการเพื่อนำไปปรับปรุงร่างแนวทางการจัดระเบียบการเผาในพื้นที่การเกษตรและนำเสนอคณะกรรมการควบคุมมลพิษพิจารณาอีกครั้งในการประชุมครั้งต่อไป

มติ

มอบหมายกรมควบคุมมลพิษพิจารณาปรับรายละเอียดร่างแนวทางการจัดระเบียบการเผาในพื้นที่การเกษตรให้เป็นแนวทางปฏิบัติที่มีความชัดเจน พร้อมกับศึกษาประเด็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอคณะกรรมการควบคุมมลพิษพิจารณาอีกครั้งในการประชุมครั้งต่อไป

๔.๕ ร่างกฎกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมว่าด้วยการควบคุมการรับจ้างให้บริการ กำจัดมูลฝอยและการควบคุมระบบกำจัดมูลฝอย

เนื่องจากระยะเวลาจำกัด ฝ่ายเลขานุการขอเสนอในการประชุมครั้งต่อไป ทั้งนี้ คณะกรรมการควบคุมมลพิษมีความเห็นและข้อเสนอแนะ สามารถแจ้งฝ่ายเลขานุการได้ในเบื้องต้น

๔.๖ ความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการสำรวจ ออกแบบเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพฝายดัก ตะกอนที่มีสารตะกั่วเจือปนในห้วยคลิตี้

ฝ่ายเลขานุการนำเสนอที่ประชุม สรุปได้ดังนี้

๑. คณะกรรมการควบคุมมลพิษ ในการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ มีมติเห็นชอบในหลักการกับโครงการสำรวจออกแบบเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพฝายเพื่อดักตะกอนท้องน้ำในห้วยคลิตี้ จำนวน ๒ แห่ง โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมให้กรมทรัพยากรน้ำนำเสนอรายละเอียดในการสำรวจออกแบบเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพฝายเพื่อดักตะกอนท้องน้ำในห้วยคลิตี้ ได้แก่ การสำรวจและวิเคราะห์ปริมาณตะกอนและการเคลื่อนที่ของตะกอนท้องน้ำในลำห้วยคลิตี้ ความเร็วกระแสน้ำ ร้อยละการดักตะกอนของฝาย รวมทั้งการบริหารจัดการกากตะกอนที่สับขึ้นจากฝาย ให้คณะกรรมการควบคุมมลพิษพิจารณาอีกครั้ง สามารถสรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมาได้ดังนี้

๑.๑ กรมทรัพยากรน้ำมอบหมายบริษัท โลตัส คอนซัลแตนท์ จำกัด ดำเนินการสำรวจและออกแบบโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพฝายเพื่อดักตะกอนท้องน้ำในห้วยคลิตี้ ระยะเวลาดำเนินงาน ๑๘๐ วัน งบประมาณ ๒,๘๕๐,๐๐๐ บาท ประกอบด้วย ๑) การสำรวจและวิเคราะห์ปริมาณตะกอนและการเคลื่อนที่ของตะกอนในลำห้วยคลิตี้ตั้งแต่โรงแต่งแร่ถึงหมู่บ้านคลิตี้ล่าง ๒) ประเมินประสิทธิภาพของฝายดักตะกอนเดิมทั้ง ๒ แห่ง และ ๓) การออกแบบเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพฝายดักตะกอน

๑.๒ คณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการปนเปื้อนสารตะกั่วในห้วยคลิตี้ ในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๔ วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๔ มีมติ ๑) เห็นชอบผลการสำรวจและออกแบบโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพฝายเพื่อดักตะกอนท้องน้ำในห้วยคลิตี้ตามที่กรมทรัพยากรน้ำเสนอ และให้นำเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมมลพิษต่อไป ๒) ให้กรมควบคุมมลพิษและกรมทรัพยากรน้ำร่วมกันดำเนินการขออนุญาตใช้พื้นที่ตามระเบียบกรมป่าไม้ว่าด้วยการอนุญาตให้กระทำการเพื่อประโยชน์ในการศึกษาหรือวิจัยทางวิชาการภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๘ และ ๓) ให้กรมทรัพยากรน้ำเสนอแนวทางในการจัดการตะกอนที่ดักได้ในแต่ละความเข้มข้นของตะกั่วมีอยู่ในตะกอนดังกล่าวและนำเสนอต่อคณะกรรมการฯ พิจารณาในการประชุมคราวต่อไป

๒. นายประยุทธ์ ไกรปราบ วิศวกรชำนาญการพิเศษ ผู้แทนกรมทรัพยากรน้ำ นำเสนอผลการสำรวจและออกแบบเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพฝายดักตะกอนที่มีสารตะกั่วเจือปนในห้วยคลิตี้ โดยสรุปดังนี้

๒.๑ ออกภาคสนามเมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๕๔ สำรวจสภาพที่ตั้ง สภาพภูมิประเทศของฝายทั้ง ๒ แห่ง เจาะสำรวจในบริเวณพื้นที่ก่อสร้าง และสำรวจธรณีวิทยาบริเวณก่อสร้างฝาย

๒.๒ สํารวจข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ วิเคราะห์การไหลของน้ำเพื่อกํานวนปริมาณน้ำเฉลี่ยในฤดูฝนและฤดูแล้ง วิเคราะห์ปริมาณตะกอน จํานวนขนาดของตะกอน และการเคลื่อนที่ของตะกอนเพื่อกํานวนปริมาณตะกอนและนำมากำหนดขนาดของบ่อดักตะกอน และบ่อฟักตะกอน การออกแบบลักษณะฝาย ระบบการผันน้ำระหว่างขั้นตอนการก่อสร้าง

ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นว่า การสำรวจและออกแบบเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพฝายดักตะกอนที่มีสารตะกั่วเจือปนในห้วยคลิตี้ เป็นรายละเอียดทางเทคนิคที่มีคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการปนเปื้อนสารตะกั่วในห้วยคลิตี้ซึ่งเป็นคณะกรรมการภายใต้คณะกรรมการควบคุมมลพิษที่มีองค์ประกอบกรรมการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านเทคนิคและวิชาการ และมีอำนาจหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาห้วยคลิตี้พิจารณาให้ความเห็นชอบแล้ว คณะกรรมการควบคุมมลพิษจึงรับทราบความก้าวหน้าการดำเนินงานดังกล่าว

มติ

รับทราบความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการสำรวจ ออกแบบเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพฝายดักตะกอนที่มีสารตะกั่วเจือปนในห้วยคลิตี้

วาระที่ ๕ เรื่องเพื่อทราบ

ไม่มี

ปิดประชุม เวลา ๑๗.๐๐ น.

นางกัญชลี นาวิภูมิ
นางนันทิwa พิทยานิยม
นางสาวณัฏฐินีพร สร้อยสูงเนิน
ผู้บันทึกรายงานการประชุม
นายวิจารณ์ สิมายา
ผู้ตรวจรายงานการประชุม